

ДГ „Здравец” гр.Стралджа, обл.Ямбол
общ.Стралджа-8680, ул. „Иван Вазов”17а,е-mail:
zdravec_straldja@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ.
Директор:
Мима Вълкова
Заповед № 16.09.2021г.

ПЛАН - ПРОГРАМА
за предоставяне на равни
възможности и за приобщаване на деца от
уязвими групи на ДГ „Здравец“
за учебната 2021/2022година

Настоящата План- Програмата е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание с Протокол № 01/15.09.2021г.

Образованието следва да отчита всички аспекти на развитие на децата – емоционален, интелектуален, творчески, социален, физически, да се опира на силните им страни, за да могат те да достигнат пълнотата на своето развитие. Това налага планиране и изпълняване на система от идеи и ефективни дейности за подкрепа както на детето, така и на неговото семейство.

Уязвими са онези деца, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права.

То е насочено към всички групи деца, застрашени от изключване – жертви на насилие, работещи деца, деца – имигранти и емигранти, деца – бежанци, деца от етнически и религиозни малцинства, разселени деца, деца от зони на конфликти, безпризорни деца, деца от бедни семейства, деца – сираци, хронично болни, деца, инфектирани с вируси на трудно лечими болести.

Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и образованието, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от маргинализиране и социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; влошени финансови условия; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предръсъдци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н

Нашето отношение и разбиране

Децата от уязвимите групи имат право на зачитане, уважение и закрила от закона. Отношението ни към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност и равни възможности. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване. Ние възприемаме уязвимите групи от деца и ученици като деца със способности и потенциал, а не като деца единствено с проблеми и ограничения.

Равните възможности означават различните сфери на обществото и жизнената среда /услуги, дейности, информация и т.н/ да бъдат достъпни за всички, включително и за уязвимите групи. Равните възможности означават да се отстранят всички социални бариери – физически, финансови, социални, психологически, които ограничават пълноценното участие на уязвимите групи в живота на детската градина и обществото.

Ние разбираме *социалната интеграция* като съвместен живот, обучение и живот на всички заедно, включително и за децата от уязвимите групи. Социалната интеграция на уязвимите групи означава тяхното активно участие в предучилищния живот.

За нас *социално включване* означава всички деца, въпреки бедност или други проблеми да взимат участие в предучилищна възраст, наравно с другите. Като процес

социалното включване означава създаването на условия за равнопоставеност и равни възможности пред уязвимите групи от деца в различни сфери на предучилищния живот /образование, трудова среда, религиозна дейност, свободно време, развитие на живот в общността, занимания по интереси и т.н/ които да осигурят и улеснят тяхното пълноценно участие в зависимост от техните възможности, желания и избор.

В *Закона за предучилищното и училищното образование* (чл. 3) е заявено, че „образованието е национален приоритет и се гарантира чрез прилагането на следните принципи:

1. Ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му;
2. Равен достъп и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик, независимо от социалното положение на семейството и етническия произход ;
3. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация“; В същия документ [7, 131, т. 15.] се посочва още, че „приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активизиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността“.

Целите на закона включват:

- *гарантиране достъпа до образование и намаляване броят на необхванатите и отпадналите деца;*
- *осигуряване подкрепа на личното и индивидуалното развитие на всички деца;*
- *въвеждане на нова образователна структура;*
- *повишаване качеството на образованието;*

В закона са посочени доста широк кръг от ЗАДАЧИ, решаването на които следва да се осигури:

1. Да се формулира ясно целта и мисията на предучилищното образование и свързаните с него задачи за:

- ✓ *насърчаване и подкрепа на личностното развитие на децата като самостоятелни и автономни личности;*
- ✓ *създаване на условия за формиране на ключови компетентности като предпоставки за учене през целия живот и личностно обогатяване.*

2. Да зададе параметрите на гъвкава и адекватна система за предучилищно образование.

3. Да очертае нова рамка за работа и за процеса на предучилищното образование, което трябва да води до: ✓ развитие на уменията, компетентностите и ценностите на всяко дете и ученик;

✓ организиране на образователна среда, ориентирана към децата, към техните способности и култура, основана на използването на различни информационни ресурси;

4. Да създаде условия за развитие на възможности за мотивиране на децата за учене през целия им живот.

5. Да гарантира ефективно партньорство с всички участници в образователния процес.

6. Да гарантира справедлив достъп до качествено образование за всяко дете.

ДЕЙНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата със специални образователни потребности, деца с физически и ментални увреждания и от етническите малцинства.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителската общност за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.

4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора с висше образование от етническите малцинства като учители.

5. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

6. Осъществяване на занимания по интереси и на организиран отход и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически.

7. Допълнителна работа с деца със специални образователни потребности и деца от етническите малцинства.

8. Създаване на условия за развитие на талантливите деца с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.

Направления

В предучилищното образование е необходимо да се приложи политиката за включващо обучение на децата от уязвими групи чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата от уязвимите групи;
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, деца и родители;
- Създадени условия, гарантиращи приобщаването на децата от уязвими групи чрез изграждане на подкрепяща среда, която включва:
 1. екипи от специалисти, в които в зависимост от потребностите на децата се включват учители - специални педагози, ресурсни учители, психолози, логопеди, родителите, настойниците или попечителите на децата със специални образователни потребности.
 2. диагностична, консултативна и рехабилитационна дейност;
 3. дидактически материали, учебни помагала и други помощни материали;
 4. индивидуални образователни програми;

Гарантиран достъп до качествено образование на деца от уязвими групи

Насоки

Приобщаването на всички деца в предучилищното образование е предизвикателство, което предполага преосмисляне и практически промени на цялата образователна система. От приобщаване се нуждаят не само децата с увреждания, а и тези, за които езикът, на който се провежда обучението, е различен от майчиния, тези, на които способностите са по-ниски или по-високи от нивото, на което се провежда обучението, болни деца, изложени на риск от изключване ...въобще на ВСИЧКИ живеещи в общността деца.

Приобщаващото образование се приема като по-висше ниво от интеграцията, действително като обучение за всички. И това е така, защото е важно не само да се гарантира достъп до образование, но да се осигури смислово участие, постижения и успех за всички деца, съобразно с потребностите и силните им страни, с което да се подпомогне овладяването на важни житейски и социални умения. Приобщаването предполага равни възможности за участие и научаване, като се зачита личният избор при изготвяне на образователната програма и осигуряването на педагогическата подкрепа. „Приобщаване“ означава много повече и от „включване“. Често системата на образование включва децата, но не им осигурява поддръжка, докато приобщаващото образование предполага децата да са част от общността, да получават адекватна подкрепа да учат, да участват, да развиват пълния си потенциал, да се сближават с другите, да се чувстват приети и ценени и да преживяват успех в ученето и в живота. В този смисъл се уточнява, че „участие означава учене в сътрудничество с

другите и чрез споделяне на опит. За да се постигне успешно приобщаване на всички деца, образователната институция трябва своевременно да разпознава и задоволява образователните им потребности, като се използват най-подходящи езици за комуникация, методи и средства и се прилагат различни стилове и равнища на обучение. По този път следва да се гарантира качествено образование за всяко отделно дете чрез адекватни учебни програми, организационни мерки, преподавателски стратегии и използване на ресурсите и партньорства с родителите и общностите. Всичко това може да се осъществи чрез добре обмислена и целесъобразно планирана допълнителна образователна подкрепа, която да отговаря на особеностите и потребностите за развитие на обучаваните. Приобщаващото образование действително е съсредоточено върху детето, а не върху програмите за обучение, защото се зачита фактът, че всяко дете се развива и учи по своя индивидуална програма, с различен темп и вариации и следва да се създават за него такива условия за обучение, които да отговарят на неговите потребности и възможности. В неговата организация се утвърждава тезата, че след като всяко дете има особени черти, интереси и способности, умения и образователни потребности, неговото образование следва да се осъществява чрез грижи за задоволяване на различни потребности на различните деца, чрез използване на допълващи и алтернативни програми, методи и средства. Системното и рационално организирано приобщаващо образование се основава на следните принципи:

- подкрепа на самостоятелната активност на детето,
- активно участие в образователния процес,
- вариативност при организацията на обучението и възпитанието,
- партньорски отношения с родителите,
- динамично развитие на образователния модел в детската градина

Съобразно с тези принципи ученето се мотивира от различни потребности на децата, от познавателните им интереси, участие в игри и други продуктивни дейности. Колкото повече ученето се свързва с потребностите на децата, толкова участието им е по-мотивирано, по активно и плодотворно, а педагогическата подкрепа е по-ефективна. Субектната позиция на подрастващите в образованието се постига чрез личностно ориентиран подход, при който на обучаваните се отреждат водещи, а не подчинени позиции. Като център в образователните взаимодействия те могат да изказват мнения, да се самоорганизируют, да вземат решения. Според принципа за субектност за развитието на детето допринасят само тези педагогически взаимодействия, които пораждат инициативност, разгръщат волята за самообогатяване със знания и опит, за самоусъвършенстване и саморазвитие. В детската градина се работи с убеждението, че разликите между хората са нещо нормално и че процесът на обучение следва да се приспособява към образователните потребности на всички деца. Децата много научават едни от други, те виждат колко различни могат да са хората и научават много за разнообразието. Те стават по-уверени в себе си, имат по-добро

самочувствие, стават по-креативни, учат се да ценят различните култури, подобряват комуникативните си умения, развиват самоуважението си, търсят начини да се справят с предизвикателства. В този контекст *педагогическите взаимодействия с децата трябва да се осъществяват в атмосфера на позитивно приемане на различието и създаване на условия за развиване на потенциала на всяко дете и насочване към практики, които могат да осмислят живота му при спазване на принципите за равенство, справедливост и индивидуален подход.* Приобщаващата среда създава условия за учене заедно с другите, където учителите и децата са една общност, където детето е център на системата и постоянно се насърчава активното му участие в образователно-възпитателния процес. Такава среда е приятелска, тя прави детската градина привлекателна и дава възможност не само децата да се обучават ефективно, но и учителите се развиват професионално. Тя създава възможности всички да бъдат заедно, да изграждат отношения, да създават приятелства, независимо от различията между тях. Приобщаващата среда зависи от отношенията между родители, педагогически специалисти и представителите на общността, защото приобщаването следва да се постига паралелно както в детската градина, така и в обществото.

Педагогически специалисти

В разнообразната палитра от фактори, обезпечаващи образователното приобщаване, съществена роля има и отношението на педагогическите специалисти към децата и готовността им чрез комплексни и координирани грижи да им оказват адекватна подкрепа за развитие на наличния им потенциал и за преодоляване на техните обучителни, психологични, социални и физически затруднения. *Педагогическите специалисти трябва да намерят най-ефективните начини за позитивно общуване и подкрепа, така че децата с различни способности и начини за взаимодействие и учене да могат да се включват пълноценно в образователния процес, да разбират и да участват.* Те следва да умеят да променят задачите и да проявяват гъвкавост, когато определени изисквания са трудни за някои деца. Всеобщо признато предимство на приобщаващото образование е, че учителите винаги са пред предизвикателството да проявяват гъвкавост, да търсят нестандартни решения, да променят плановете, да се възползват от всички възможности на средата. Това предполага педагозите да се запознаят с добри практики и работещи модели и технологии и да конструират свой собствен опит; да планират и работят в екип с другите професионалисти, да взаимодействат активно с местната общност. Това от своя страна налага *своевременна и постоянна квалификация на учителите, повишаване на техния статут и стандарт на живот, активно съдействие и подкрепа за професионалното им развитие.*

Сътрудничество със семейството и общността

Приобщаващото образование е немислимо без създаването и укрепването на двупосочни устойчиви връзки на образователната институция и семейството на основата на общия интерес за развитието на детето. Родителите са били и продължават да бъдат важна движеща сила за приобщаващото образование. Тяхното мнение следва

да се зачита и уважава, тъй като те най-добре познават децата си и най-много искат децата им да бъдат приети от педагогическите специалисти и от връстниците си, да имат приятели и да водят нормален живот. Те имат право да бъдат информирани, да участват активно, да присъстват, винаги да знаят какво се случва с техните деца в детската градина и когато е необходимо, заедно с учителя да оказват подкрепа на нуждаещите се деца. В този план логично се налага изискването между родителите и педагогическите специалисти да има позитивни отношения, защото ефективно партньорство се случва, когато има сътрудничество, комуникация и най-вече доверие между родители и професионалисти. *Най-добрите резултати в приобщаващото образование се постигат, когато семейството, образователната институция и обществеността работят заедно*“. Приобщаващото образование **е насочено към всички групи деца, застрашени от изключване – жертви на насилие, работещи деца, деца – имигранти и емигранти, деца – бежанци, деца от етнически и религиозни малцинства, разселени деца, деца от зони на конфликти, безпризорни деца, деца от бедни семейства, деца – сираци, хронично болни, деца, инфектирани с вируси на трудно лечими болести**. Приобщаващото образование е насочено към премахване на всички бариери за учене и участие на всички деца от уязвими групи и предпазването им от изключване и отпадане от училище

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на деца и ученици от идентифицираните рискови групи в училище.
2. Подобрени резултати от обучението, измерими от НВО и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитие на всяко дете и ученик.

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на политиките	Отговорник	Срок за изпълнение	Индикатори
I.МЕРКИ ЗА ОБХВАЩАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ:			
1.1.Осигуряване на позитивна образователна среда - микроклимат, атмосфера на взаимоотношения, управление			
1.1.1.Разработване и изпълнение на политики в детската градина.			
1.1.1.1.Разработване и реализиране на мерки за проследяване на отсъствията на децата/ежемесечни справки, писма/	Директор	2021/2022	Бр.отсъствия
1.1.1.2. Повишаване интереса на децата към работата в екип чрез участие в различни кампании. Отбелязване на:	учители	2021/2022	Брой проведени участия Брой участвали деца

тържества на общинско ниво през учебната година, Състезания, Ден против насилието и др.			
1.1.1.3.Планиране и осъществяване на контрол за редовно вписване на отсъствията на децата в ЗУД	Директор	2021/2022	Брой извършени проверки
1.1.1.4.Планиране и осъществяване на контрол върху спазването на задълженията на учителите - анализ и оценяване на рисковите фактори за отпадане на деца - отсъствия, набелязани мерки от учители	Директор	2021/2022	Брой извършени проверки Брой проверени обекти
1.1.1.5.Работа по Национални програми и проекти като мярка за осигуряване на качествено предучилищно образование	Директор	2021/2022	Брой НП Брой проекти
1.1.1.6.Повишаване на броя на децата, обхванати в целодневната организация на обучение	Учители	2021/2022	Брой обхванати деца към момента
1.1.1.7.Организиране на допълнителни дейности - групи по спорт, групи по народни танци	Ръководителите на групите	2021/2022	Брой обхванати деца
1.2 Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и редовно посещаване на детската градина:			
1.2.1.Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне с деца от уязвими групи „Развитие на толерантността”	Директор	2021/2022	Брой обучени учители
1.2.2.По-голяма атрактивност на преподавания материал чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	Учителите	2021/2022	Бр.извършени проверки Брой проведени открити уроци
1.2.3.Планиране и реализиране на	Учителите	2021/2022	Брой проверки

обучение, ориентирано към потребностите на всяко дете - личностно ориентиран подход			
1.2.4.Анализиране на резултатите от обучението по отделните образователни направления спрямо очакваните резултати	Учителите	2021/2022	Резултати от обучението
1.3.Достъп до качествено образование за деца със СОП			
1.3.1.Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП -осигуряване на допълнителна подкрепа -прилагане на единна методика за оценяване	Директор Учителите работещи с деца със СОП	2021/2022	Брой разработени ИОП
II.ПОЛИТИКИ ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:			
2.1.Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
2.1.1.Включване на родителската общност, повишаване на активността ѝ и сътрудничество с ръководството	Директор	2021/2022	Брой инициативи
2.1.2.Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директор Учители	2021/2022	Брой срещи
2.1.3.Сътрудничество с различни организации - МКБППМН, ДПС, съветник Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”	Директор Учители	2021/2022	Брой срещи
2.2.Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			
2.2.1.Планиране на дейности в плана на учителя, насочени към идентифициране на деца в риск и индивидуалното им консултиране	Учители	2021/2022	Брой проведени срещи
2.2.2.Инициативи за подпомагане на деца в риск от техни връстници	Учители	2021/2022	Брой инициативи

Заклучение

Образованието у нас и в световен мащаб днес е изправено пред сериозни предизвикателства: все по-често се сблъскваме с представители на различни култури, различни от нашите ценности и норми, традиции и гледни точки. Глобализацията създаде условия хората да пътуват, да живеят на различни места по света, да са граждани на света, да учат в интернационална среда и да работят в мултинационални институции. И всичко това е прекрасно, но същевременно налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите; за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване; за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Но радикализирането и сегрегирането на различните етнически и социални общности само задълбочава проблемите, така че все по-ясно се очертава необходимостта от приобщаване на различните, на уязвимите, на изключените от обществото. Именно образованието се явява механизмът, чрез който те ефективно могат да бъдат включени, така че да намерят работа, да преодолеят икономическите бариери, които създават бедността и нищетата, да преодолеят културните различия и конфликти и да станат равноправни участници в обществото.